

Rondblik

De verdronken evangelist Leren van Duitsland (1)

H. Drost

Samenvatting drie artikelen over evangelisatie

Evangeliseren is je begeven op glad ijs. Wie zonder deugdelijke uitrusting gaat, zal verdrinken (eerste artikel). De deugdelijke uitrusting is de bijbelse waarheid (tweede artikel). Uitgerust met de waarheid van God mag je proberen bij de ander te komen (derde artikel).

Het was winter. Er lag ijs. Zijn hond vond het prachtig en stoof het ijs op. Maar het ijs brak en de hond jankte terwijl hij het ijs op probeerde te krabbelen. Het ging zijn baas door merg en ziel. Hij probeerde hem te redden. Mensen waarschuwden hem dat hij niet te ver moest gaan, maar het gejank deed hem alle voorzichtigheid uit het oog verliezen. Hij waagde zich te ver het ijs op. Baas en hond verdronken. De redder was te ver gegaan...

Hoe ver gaan wij met de aanpassing van het evangelie aan de moderne mens? Kun je je ook zover aanpassen dat je samen verdrinkt?

Evangelisatie in een postmoderne wereld

Deze vraag wordt opgeroepen in een boek van dr. Wolfgang Nestvogel. Zijn promotiestudie ging over de prediking van dr. Martyn Lloyd-Jones, ook bij ons in Nederland wel bekend. Hij onderzoekt in dat proefschrift de relatie tussen Gods soevereiniteit (uitverkiezing) en de menselijke verantwoordelijkheid (beking). Sinds 2001 is hij docent praktische theologie aan de Akademie für Reformatorische Theologie in Marburg.¹ Hij schreef een boek over evangelisatie met de titel: *Evangelisation in der Postmoderne. Wie Wahrheit den Pluralismus angreift...*

De boodschap van zijn boek zou je zo kunnen samenvatten: wie het in zijn hoofd haalt om deze postmoderne wereld in te gaan als evangelist, moet stevige grond onder de voeten hebben en een goed verhaal hebben. Het gaat er niet alleen om dat je bij de hoorder aankomt, maar dat je met het evangelie bij de hoorder aankomt. Evangeliseren is de leer van de Bijbel brengen. Op dat punt moet je niet aanpassen of inkorten. Want als je dat doet, loop je het risico dat je wegzakt in het denken van onze tijd. Je moet daarom wel rekening houden met de tijd waarin je leeft, maar niet opgaan in het denken van de tijd.

Dubbele liefde

Ieder die het evangelie mag brengen, komt in een spanningsveld. Het is de liefde tot Christus, waardoor je op weg gaat naar de medemens in zijn of haar situatie. Het is de liefde tot die medemens, waardoor je zo dicht mogelijk bij hem of haar probeert te komen. In 1 Korintiërs 9 beschrijft Paulus hoe hij zich aanpast aan de hoorders.

Vrij als ik ben ten opzichte van iedereen, ben ik de slaaf van iedereen geworden om zoveel mogelijk mensen te winnen. Voor de Joden ben ik als een Jood geworden om hen te winnen.

Ikzelf sta niet onder de Joodse wet, maar toch heb ik me eraan onderworpen om hen die er wel onder staan, te winnen. En voor hen die niet onder de Joodse wet staan, ben ik als iemand geworden die de wet niet heeft, om hen te winnen. Dit betekent niet dat ik de wet van God heb losgelaten, maar dat ik mij heb onderworpen aan de wet van Christus. Voor de zwakken ben ik zwak geworden om hen te winnen. Ik ben voor iedereen wel iets geworden, om in elke situatie althans enkelen te redden.

Die tekst noemt dr. Wolfgang Nestvogel één van de meest misbruikte teksten uit de Bijbel. Hoe wordt die tekst dan misbruikt? Men misbruikt die tekst om zich zo aan te passen aan de hoorder, dat de inhoud van de boodschap geschaad wordt.

Aanpassingen

Met veel voorbeelden uit met name de Duits evangelische wereld laat Nestvogel zien hoe de vraag naar aanpassing aan de hoorder in het evangelisatiewerk een andere - even belangrijke - vraag heeft weggeduwd. Dat is de vraag namelijk welke middelen bij de boodschap passen. Hij heeft het met name over het evangelisatieproject ProChrist.²

En dat herken ik nogal om me heen. Ook in Nederland is onder invloed van de evangelische aanpak het adagium bij evangeliseren steeds sterker: pas je aan aan de behoeften van de hoorder. Er worden vormen gezocht die de moderne mens aanspreken. Er worden shows opgevoerd waarbij het evangelie dicht bij de moderne mens gebracht wordt. Amusement moet het evangelie 'hapklaar' maken. En haast nooit klinkt de vraag mee die in dit boek wel gesteld wordt: zijn alle middelen geoorloofd? Zijn er ook geen muziekvormen, theatervoorstellingen en dramaopvoeringen waarvan je moet zeggen dat ze niet bij de boodschap passen?

Het valt op hoe sterk evangelische christenen zich kunnen aansluiten bij de cultuur. Een sterk punt is vaak een zwak punt: je kunt je zo aansluiten bij de cultuur, dat je erin opgaat. Het verandert uiteindelijk ook de inhoud van de boodschap. En het erge is dat velen het niet door hebben, omdat wij zelf ook zo gebeten zijn door de cultuur waarin we leven. Wanneer - om een voorbeeld te noemen - de leer van de kerk als iets vreselijks wordt gezien, zijn we postmoderne leden geworden van kerken die eens beseften dat je alleen overeind blijft op basis van de gezonde leer. Maar als de kerk(mensen) zo het fundament ondermijnen, lopen we het gevaar in de moderne cultuurzee te verdwijnen.

Postmoderne christenen

In zijn boek tekent Nestvogel onze postmoderne cultuur. Dat ga ik niet herhalen. Dat is in Nederland al vaak beschreven.³

Wel interessant is dat hij laat zien hoe in veel evangelisch-getinte evangelisatie het postmodernisme is binnengedrongen. Hij beschrijft hoe de ontheologisering van de evangelisatie niet betekent dat bijbelse waarheden direct ontkend worden, maar dat ze steeds meer genegeerd worden. De praktijk wordt steeds minder door grondige bijbelse leer en gezonde theologie gestempeld. Het lijkt vaak meer te gaan om uit te nodigen tot de sensationele belevingen dan om de woorden van Christus. Het christelijk leven wordt voorgesteld als een emotionele achtbaan waar je van de ene sensatie naar de andere gaat. De middelen die ingezet worden, zijn daar dan ook op gericht: het gaat om spetterende muziek, christelijke versies van house en flitsende getuigenissen. Maar onze Heiland heeft zijn volgelingen niet tot de ultieme religieuze belevenis genodigd, maar tot navolging. En op de

weg van de gehoorzaamheid komen dan in zijn spoor allerlei ervaringen, maar ze staan niet centraal: Hij staat centraal.

Christen en cultuur

Dr. Nestvogel stelt de vraag of cultureel bepaalde vormen neutraal zijn. Ik merk bij mezelf de neiging om daar 'ja' op te zeggen. Of in een eredienst nu een psalm of een opwekkingslied gezongen wordt - het zit niet in de vorm. Of je in evangelisatie het evangelie spreekt of het speelt in mime - het zit niet in de vorm.

Maar de laatste tijd bekruipt mij het idee dat ik daar te argeloos in ben. Dat komt ook door dit boek. Er kan verandering van inhoud meekomen via de vormen die je gebruikt. Wie alleen nog uit de bundel *Opwekking* zingt, raakt bijbelse noties kwijt die de psalmen wel aangeven. Wie in evangelisatie op sfeer inzet, maakt het allemaal wel aantrekkelijk, maar houdt weinig ruimte voor echte confrontatie over.

Hoe ga je met de cultuur om je heen om? Ik ben geholpen door de lijn die dr. Peter van de Kamp in zijn dissertatie over de kerk in de stad aangeeft. Hij noemt drie punten als het gaat om je houding tegenover de cultuur, nl. accepteren, honoreren en corrigeren.⁴ In Nederland zie je de eerste twee volop gebeuren. Het laatste lijkt wel buiten beeld te raken, waar we als gereformeerden steeds meer doordrenkt raken met de evangelische openheid - en argeloosheid - tegenover de moderne cultuur. Door het lezen van dit boek leer ik weer wat minder argeloos te zijn. In ieder geval heb ik deze waarschuwing goed in mijn oren geknoopt: 'Door het gebrek aan bereidheid om zich tegen bepaalde "moderne" ontwikkelingen te verzetten kan het komen tot een substantiële verandering van geloof.'⁵

Dit is een eerste artikel n.a.v. het boek van dr. Wolfgang Nestvogel, *Evangelisation in der Postmoderne. Wie Wahrheit den Pluralismus angreift...*; uitg. Christliche Literatur-Verbreitung, Bielefeld 2004, 156 pag. ISBN 3-89397-968-9. Prijs €5,90. Het boek is te downloaden via <http://www.clv.de/index.php>.

Noten:

1. <http://www.reformatio.de/>.

2. <http://www.samenvooreuropa.nl>.

3. Zie bijvoorbeeld G.J. van Beusekom, 'Ontstaan en betekenis van het postmodernisme', in: *Uitgedaagd door de tijd. Christelijke zending in een postmoderne samenleving*, uitg. IZB.

4. *Hart voor de stad*, p. 263 en 301.

5. Nestvogel, p. 21.

Smart: 'kleinste kerk ter wereld'

van onze redactie kerk

KASSEL - De evangelische actie ProChrist in Duitsland gaat honderd Smarts inzetten om mensen naar de eerstvolgende ProChrist-campagne te lokken die van 18 tot 27 maart 2006 in München wordt gehouden.

Driekwart jaar lang zullen in zeventig steden in Duitsland Smarts rondrijden met de tekst: 'De kleinste kerk ter wereld - instappen en aankomen.'

Op 23 mei start de actie 'ProChristmobil' in Berlijn. Na een tournee van twee weken gaan de auto's naar andere steden zoals Hamburg, München, Stuttgart, Dresden, Bern, Wenen en Luxemburg. De bedoeling is dat de bestuurders in gesprek komen met voorbijgangers en ze uitnodigen voor de evangelisatieactie in München. Bij gemiddeld vijf gesprekken per dag kunnen op deze manier 150.000 mensen worden bereikt, hebben de initiatiefnemers uitgerekend. Naast een missionair doel heeft de actie ook een diaconaal doel: er worden taxidiensten in de steden aangeboden.

In de auto's wordt christelijke muziek gedraaid en kunnen de bezoekers met de bestuurder bidden.

ProChrist is nu op zoek naar drieduizend mensen die tijdelijk bestuurder van een evangelisatie-Smart willen zijn. ProChrist wordt elke twee tot drie jaar gehouden voornamelijk in Duitstalige landen. Voor het laatst gebeurde dat in 2003. Naar eigen zeggen waren er toen 1,8 miljoen deelnemers in 1.300 plaatsen.